

נראה שהוא הדין בכך שגאל לאחר מות האב – אינה יוצאת לכהנים ביובל, אלא השדה שלו. וה"ה אם מת לאחר שגאל והירושה חוזרת לאחי האב, זוכים היורשים ביובל ולא הכהנים, שהבן הפודה הרי הוא כמקדיש עצמו שפדה (מנחת חינוך שנה, ה).
 גאלה אחר או אחד מן הקרובים כגון אח ואב, וכן בת – יוצאה לכהנים ביובל (בחנם. רש"י ורמב"ם). גאלה הבעלים מיד הגואל האחר (בהסכמתו) – יוצאה לכהנים ביובל.
 א. גרסת הרמב"ם (ד, כ): אינה יוצאה לכהנים. וכ"ה בספר החינוך. ולזה הסכים הרא"ש בדף כו. בשטמ"ק אות ג – ודלא כהתוס' (שם).
 ב. הבת דינה כאחר גם כאשר אין לו בן. וכן הדין בבן-הבן, הריהו כאחר (ירושלמי). ונראה אפילו כשאין הבן קיים 'זמ"מ צריך עיון' (עפ"י זבח תודה).
 אשה שהקדישה קרקע שלה (מלוג), נסתפק רבי וירא האם בעלה מעמיד לה השדה אם גאל הוא, מאחר והוא יורשה הראשון, או שמא הבן מעמיד לה ולא הבעל, כי הוא נוטל בראוי כבמוחזק. 'תיקו'.
 א. כן נראה עפ"י רש"י. ולגרסת ר"ג נראה שהספק הוא אם רק הבן מעמיד לה או גם הבעל. וכן נראה מדברי הרמב"ם. מפרשים).
 ב. מספק משאירים הקרקע ביד המוחזק, אם הכהנים או האשה (רמב"ם). והראב"ד סובר שהבעל נחשב מוחזק, שהרי הוא אוכל פירות.
 גאלה אחד מן הכהנים, הריהי יוצאת מתחת ידו ביובל ומתחלקת לאחיו הכהנים (לכהן תהיה אחותו – אחוזה שלו ואין זה שלו).

לענין יציאה לכהנים ביובל, אין חילוק אם גאל באופן שיש דין גירוע, או גאל ללא גירוע, כגון בתוך שנתים שלפני היובל (כפי שפשוט רב חסדא לרמי בר חמא).

דפים כה – כו

מ. המקדיש שדה אחוזה ו...

- א. – הגיע יובל ולא נגאלה. מה דינה?
 - ב. – לא נגאלה ביובל. מה דין גאולתה לאחר היובל?
 - ג. – יצאה לכהנים ביובל, והקדישה הכהן שזכה בה.
 - ד. – יצאה לכהנים ומכרה הכהן שזכה בה לאחר, והקדישה לוקח.
- א. המקדיש שדה אחוזה והגיע יובל ולא נגאלה – הכהנים נכנסים לתוכה ונותנים דמיה. דברי רבי יהודה (קדש – קדש ממקדיש בית, שנפדה בדמים).
 מרש"י משמע שהכהנים נותנים לפי חשבון חמשים שקל. וכ"כ הרב מברטנורא. (וכן מובאת דעה זו בכס"מ ד, ט). ואולם בזבח תודה האריך להוכיח מכמה מקומות שפודים בשווים, דומיא דבית, וכמו שכתב המשנה-למלך (ערכין ו. וכן דייק במנ"ח (שנה, ד) בדעת החינוך).
 רבי שמעון אומר: נכנסים ואין נותנים דמים (קדש – קדש מכבשי עצרת הניתנים לכהנים בחנם).
 רבי אלעזר אומר: לא נכנסים ולא נותנים, והרי היא 'שדה רטושין' לעולם, שלא ייכנס בה אדם עד שיגאלנה אחר. (למסקנא פירש רבא טעמו של ר"א מדכתיב והיה השדה בצאתו ביובל – בצאתו מיד אחר משמע, שהרי לא שמענו עד כה יציאה ביובל מן ההקדש).
 הלכה כרבי יהודה.

ב. לא נגאלה השדה ביובל; לר"י ור"ש השדה נחלקת ביובל לכהנים, והריהי שייכת לכהן שזכה בה כשדה אחוזתו, ואין לבעלים הראשונים שום זכות בה.

ולדעת ר"א שאינה יוצאת מן ההקדש – אין הבעלים הראשונים יכולים לגאלה כשדה אחוזתו אלא כשדה מקנה, הלכך דינם כשאר כל אדם שיוצאת מהם ביובל הבא ומתחלקת לכהנים (לא יגאל עוד – לכמות שהיתה אינה נגאלת אבל נגאלת כשדה מקנה). ולפי 'איכא דאמרי', יכולים הבעלים לגאלה כדין שדה אחוזתו, ואינה יוצאת מידם ביובל הבא.

ג. שדה שיצאה לכהנים ביובל, ואחרי כן הקדישה הכהן שזכה בה – הרי זה כשאר מקדיש שדה אחוזתו שיכול לגאלה, ואם לא גאלה – מתחלקת לכהנים ביובל הבא (ואינה חוזרת לבעלים הראשונים שנאמר לא יגאל עוד).

ד. כהן שזכה בשדה ביובל, מכרה לאחר והלה הקדישה – בהגיע היובל הריהי חוזרת לכהן (ולא לבעלים הראשונים, שנאמר לאשר קנהו מאתו).

דף כו

מא. שדה מקנה שהוקדשה להקדש – מה דינה ביובל?

המקדיש שדה מקנה – ביובל חוזרת השדה לבעליה הראשונים, לאשר לו אחוזת הארץ ואינה יוצאת לכהנים, שהרי אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו (ואין בכלל זה כשהבעלים הראשונים הקדישוה ולא גאלוה עד היובל ונתחלקה לכהנים ומכר הכהן לאחר, וכנ"ל).

א. התוס' הביאו מרש"י בפירושו התורה, שאין הבדל בדין זה אם נפתתה ע"י אחר מן ההקדש, אם לאו – לעולם חוזרת לבעלים ואינה מתחלקת לכהנים.

והתוס' כתבו שלפום ריהטא נראה שאם לא פדה אחר – אינה חוזרת לבעלים הראשונים. והרמב"ם כתב כדעה ראשונה (וכן הביאו מהירושלמי בקדושין – ע' קהלת יעקב למהר"ט"א ח"א א, קסו. ובמש"מ גרס ברש"י עה"ת כדעה השניה – הובא במנ"ח שנה, ט).

ב. יש אומרים שגם במקום שהשדה אינה חוזרת לבעלים הראשונים, כגון שפירש במכירתו לששים שנה, וכן בשקיבל מתנה (לדעת ר"מ בבכורות נב:) שאינה חוזרת ביובל – אין השדה מתחלקת לכהנים, כי לא נאמר דין חלוקה לכהנים אלא בשדה אחוזתו (עפ"י מנחת חינוך שנה; אבי עזרי ערכין ד, א. וע' גם חזו"א (כו, א) שהנותן מתנה לר"מ גואל לעולם, אף לאחר יובל).

דף כז

מב. במה שונים כהנים ולויים מישראלים, לענין הקדשת שדה וגאולתה?

כהנים ולויים שהקדישו שדותיהם – גואלים לעולם, גם לאחר היובל (גאלת עולם תהיה ללוים. לג:). עוד מבואר בגמרא, שגם לדברי שמואל שהמקדיש שדהו בשנת היובל – אינה קדושה, כהנים ולויים מקדישים לעולם, אף ביובל (וכן אמרו להלן כו. וכן פסק הרמב"ם ערכין ד, י).

א. מסתבר שהכהנים והלויים פודים לפי חשבון סלע ופונדיון לשנה, כישראל. וכן שאר הדינים הנוהגים בגאולת ישראל נוהגים גם בהם, כגון שאין גואלים בגירוע פחות משתי שנים סמוך ליובל, ואין מחשבים חדשים (זבח תודה. ובחז"ב צדד בזה).